

Nr 330.

Av herr **Nilsson** i Tånga, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Sveriges utsädesförening.*

I proposition nr 194 föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på i propositionen närmare angivna villkor å extra stat för år 1914 bevilja till Sveriges utsädesförening ett anslag av 66,000 kronor såsom bidrag till uppehållande av föreningens praktiskt vetenskapliga verksamhet. I den kungl. propositionen redogöres utförligt för i vilket läge frågan om anslag till utsädesföreningen i Svalöv befinner sig. Överflödigt torde därför vara att ingå på någon ytterligare redogörelse i detta avseende. Emellertid har denna fråga genom det beslut, som fattades av 1912 års Riksdag, att med hänsyn till de ökade anslagskrav till föreningen, som då och även framdeles komme att framställas, det borde tagas under övervägande, huruvida det icke vore med statens intresse mest förenligt, att anstalten övertoges av staten. På sätt i propositionen omförmäles, föranledde detta Andra kammarens beslut till inkallande av sakkunniga för utredning av denna fråga. Dessa sakkunniga voro emellertid av den meningen, att, sedan vissa angivna förändringar i anstaltens ledning blivit vidtagna, denna borde som enskild anstalt fortvara. Över detta utlåtande, jämte föreningens hemställan om ett extra anslag av 75,000 kronor, har lantbruksstyrelsen avgivit infordrat utlåtande, varjämte utsädesbolaget yttrat sig över föreslagen förändring i avtalet emellan föreningen och bolaget, till vilket yttrande, som återfinnes i den kungl. propositionen, hänvisas.

De skäl, som vid 1912 års riksdag föranledde till framförande av förslag om statens övertagande av anstalten vid Svalöv, förefinnas fortfarande i lika hög grad, varför i detta avseende hänvisas till den motivering till ifrågavarande förslag, som återfinnes i jordbruksutskottets utlåtande nr 1 vid 1912 års riksdag.

I lantbruksstyrelsens utlåtande ha tydligen påvisats de fördelar, som voro förknippade med Svalövsanstaltens omorganisation till statsinstitution såväl med hänsyn till denna anstalts stora betydelse för vårt lands jordbruk som ock verksamhetens ostörda och lugna utveckling i rätt riktning. De sakkunniga ha uttalat farhågor för att om Svalövsanstalten gjordes till statsinstitution den skulle berövas de fria former, under vilka verksamheten bedrivs, vilket komme att menligt inverka på dess utveckling. Denna mening kan jag dock icke dela. Jag tillåter mig att citera vad lantbruksstyrelsen i detta avseende yttrat: »Det synes antagligt, att den inre fasthet och det oberoende av tillfälliga opinioner, som anstalten som statsinstitution bör kunna vinna, skulle komma att utöva ett i många hänseenden gagnande inflytande på verksamhetens lugna och jämna bedrivande och utveckling och sålunda ytterligare befästa och stärka allmänhetens förtroende för densamma.» De ökade anslagskrav för verksamhetens bedrivande, som årligen ställas på staten, utan att denna har ett däremot svarande inflytande på föreningens verksamhet, måste också inge allvarliga betänkligheter. Utöver vad anstaltens produkter lämna för verksamhetens bedrivande, uppehålles denna numera till huvudsaklig del av statsmedel. Lantbruksstyrelsen påpekar också det betänkliga uti att ställa så stora belopp, som vad här är fråga om, till en enskild institutions fria förfogande, med rätt för dess styrelse att exempelvis bestämma storleken av tjänstemännens av statsmedel utgående löner m. m.; detta kan icke vara överensstämmande med under nuvarande förhållanden hittills tillämpade principer.

Då jag sålunda anser, att inga sakliga skäl förebragts, som tala emot ett statens övertagande av anstalten, utan att tvärtom detta krav framträder med ökad styrka dess mer staten får ikläda sig det ekonomiska ansvaret för verksamhetens bedrivande, torde ytterligare uppskov få anses mindre välbetänkt. Näppeligen torde väl dock Riksdagen vara beredd att godkänna de ekonomiska beräkningar, som utförts, och anser jag lämpligast vara, att Riksdagen av regeringen begär, att den före nästkommande års riksdag uppgör ny plan, innefattande såväl kostnadsberäkning för Svalövsanstaltens övertagande av staten som förslag till enhetlig organisation och tidsenlig centralisering av växtförädlingsarbetet och försöksverksamheten på jordbruksområdet.

Av vad som anförts följer, att växtförädlingsverksamheten vid Svalöv, under förutsättning av statens övertagande av anstalten, bör under den tid, som utredning pågår, i huvudsak bedrivas i samma omfattning som närmast föregående år, varför ökning i fjolårets extra anslag icke bör ifrågakomma.

På grund av vad sålunda anförts anhålles vördsamt,

att Riksdagen måtte besluta, att den av Sveriges utsädesförening i Svalöv bedrivna, praktiskt vetenskapliga verksamhet övertages av staten, att plan, innefattande såväl den med detta övertagande förenade kostnaden som förslag till centralisering av all med statsmedel bedriven växtförädlings- och försöksverksamhet på jordbruksområdet förelägges nästkommande års Riksdag, samt att till Sveriges utsädesförening i Svalöv bevilja för år 1914 ett extra anslag av 35,000 kronor.

Stockholm den 18 april 1913.

Olof Nilsson.